

Näringsutskottets yttrande

1982/83: 5 y

om konsumentverksamheten vid länsstyrelserna

Till civilutskottet

Civilutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1982/83:100 bilaga 15 (civildepartementet) såvitt rör frågan om den regionala konsumentpolitiska verksamheten jämte motion 1982/83:1661 av Sigrid Danielsson (c) och Karl-Eric Norrby (c). I motionen hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om att länsstyrelserna tilldelas ekonomiska resurser för att bedriva konsumentverksamhet. Motiveringen för yrkandet finns i motion 1982/83:1660, som har hänvisats till näringsutskottet. I denna motion hemställs att riksdagen anhåller om (1) att länsstyrelserna bibehåller nuvarande antal hemkonsulenttjänster oförändrat och att vakanserna återbesätts, (2) att konsumentverksamheten ges en naturlig förankring i länsstyrelsen.

Näringsutskottet låter sitt yttrande omfatta även motion 1982/83:1660 och överlämnar – under förutsättning av civilutskottets medgivande – denna till civilutskottet för en samlad behandling av frågan om ekonomiska resurser och organisation för länsstyrelsernas konsumentverksamhet.

Under förra riksmötet behandlade näringsutskottet detta ämne dels i yttrande (NU 1981/82:1 y) till civilutskottet över en motion om indragning av tjänsterna för regionala hemkonsulenter, dels i betänkande (NU 1981/82:47) över 1982 års budgetproposition i vad avsåg anslag till konsumentverket m. m. I yttrandet lämnades utförliga uppgifter om hemkonsulentorganisationen, vars omfattning och verksamhet är föremål för de här aktuella motionerna. Till den redogörelsen och till redogörelsen i det nämnda betänkandet hänvisar näringsutskottet nu.

Som där framgår finns 39 hemkonsulenttjänster inrättade – i ett län tre och i 13 län två tjänster samt i vart och ett av de övriga tio länen en tjänst. Antalet tjänster som uppehålls f. n. är emellertid, huvudsakligen på grund av vakantsättningar, endast 30,5. Vakantsättningarna har motiverats med behovet att göra besparingar. I varje län finns alltså minst en hemkonsulent i funktion.

Motionärerna påpekar att den kommunala konsumentverksamheten inte är fullt utbredd och att den mångenstädes har knappa resurser. De nämner hemkonsulenternas arbetsuppgifter och betonar att sådana insatser som det är fråga om är viktiga bl. a. för unga och ekonomiskt svaga konsumenter. Tillräckliga resurser måste finnas för verksamheten, anför motionärerna. Antalet tjänster måste bevaras och vakanta tjänster återbesättas. Enligt motionärernas uppfattning behövs en regional konsumentverksamhet även

sedan den kommunala konsumentverksamheten har blivit fullt utbyggd. En naturlig förankring i länsstyrelsen krävs, sägs det vidare i motionen, för att resurserna skall kunna utnyttjas på bästa sätt.

Näringsutskottet vill fästa uppmärksamheten på konsumentverkets remissyttrande över länsstyrelsernas anslagsframställningar, vilket refereras i propositionen (bil. 15 s. 26). Konsumentverket motsätter sig där en ytterligare indragning (vakantsättning) av hemkonsulenttjänster. Behovet av en samlad bedömning av det regionala resursbehovet understryks. Konsumentverket föreslår att länsstyrelserna skall åläggas skyldighet att samråda med verket beträffande alla planerade personella förändringar inom verksamhetsområdet. Frågan om hemkonsulenternas organisatoriska inplacering bör enligt verket avgöras med det snaraste.

Den förra regeringens uppfattning i ämnet kom till uttryck i det svar som kommunminister Karl Boo i maj 1982 (RD 1981/82:147 s. 11) lämnade på en fråga (1981/82:365) om hemkonsulenternas framtida verksamhet. Regeringen ser positivt på den verksamhet som hemkonsulenterna bedriver och har inte rekommenderat någon begränsning av den, sade statsrådet. Länsstyrelsernas mångskiftande verksamhet och de olikheter som finns mellan länen har gjort det lämpligt att prioriteringarna får göras av de enskilda länsstyrelserna, anfördes det vidare i svaret. Regeringen följde kontinuerligt effekterna av detta prioriteringsarbete och kunde vidta åtgärder om så behövdes.

Ett nytt initiativ som har betydelse i sammanhanget är den nuvarande regeringens beslut nyligen att en kommitté skall tillkallas för en översyn av konsumentpolitiken (dir. 1983:15). Som en fråga av mer allmänt intresse anges i direktiven förhållandet mellan å ena sidan de statliga centrala och regionala insatserna på konsumentområdet och å andra sidan de kommunala. Kommittén bör, heter det, inom ramen för den offentliga sektorns totala resurser för konsumentpolitiken kunna pröva om förhållandet mellan insatserna på de olika nivåerna är det bästa eller om förändringar är påkallade. Härvid skall en utgångspunkt vara att konsumentpolitiken måste ha en lokal förankring i kommunerna.

Det bör observeras att länsstyrelserna inte genom vakantsättning av hemkonsulenttjänster befrias från sitt åliggande enligt länsstyrelseinstruktionen (1971:460) att ta befattning med den konsumentpolitiska verksamheten. Detta framhölls också av kommunminister Boo i hans frågesvar. Som framgår av de nyss refererade kommittédirektiven kan omfattningen och organisationen av den regionala konsumentverksamheten väntas bli prövad vid den förestående översynen av konsumentpolitiken. Detta finner utskottet värdefullt. I avvaktan på eventuella nya riktlinjer på området gäller givetvis de som statsmakterna förut har fastställt (prop. 1978/79:57, NU 1978/79:22, rskr 1978/79:177). Det är enligt näringsutskottets mening angeläget att den befintliga hemkonsulentorganisationen inte nu bryts ned genom en rad regionala beslut. Näringsutskottet ställde sig hösten 1981

bakom konsumentverkets då framställda begäran att statsmakterna inte skulle ta ställning till förslag om hemkonsulentorganisationen förrän en samlad bedömning hade gjorts av vilka regionala resurser som behövdes på det konsumentpolitiska området. I konsekvens med detta ställningstagande ansluter sig utskottet nu, när en sådan samlad bedömning förestår, till konsumentverkets i det föregående refererade förslag om viss samrådsskyldighet för länsstyrelserna gentemot verket.

Med var här sagts anser näringsutskottet de båda yrkandena i motion 1982/83:1660 bli besvarade. Utskottet räknar med att civilutskottet prövar yrkandet i motion 1982/83:1661 med utgångspunkt i vad näringsutskottet har anfört.

Stockholm den 17 mars 1983

På näringsutskottets vägnar

NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Tage Sundkvist (c), Rune Jonsson (s), Sten Svensson (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg (m), Jörn Svensson (vpk), Birgitta Johansson (s), Per-Richard Molén (m), Bo Finnkvist (s), Lars Ahlström (m), Per-Ola Eriksson (c), Sylvia Pettersson (s) och Hugo Bergdahl (fp).

Avvikande mening

Sten Svensson, Per Westerberg, Per-Richard Molén och Lars Ahlström (alla m) anser att den avslutande del av yttrandet som börjar med "Det bör" och slutar med "har anfört" bort ha följande lydelse:

Såsom framhölls när näringsutskottet behandlade detta ämne hösten 1981 fyller hemkonsulentorganisationen numera inte någon väsentlig funktion. Efter den utbyggnad av kommunernas konsumentservice som har skett är det stor risk för att de statliga regionala insatserna innebär en dubblering, som det särskilt i dagens statsfinansiella läge finns allvarliga invändningar mot. Den successiva neddragning av hemkonsulentorganisationen som länsstyrelserna genomför är mot denna bakgrund naturlig. Enligt näringsutskottets uppfattning bör riksdagen emellertid vid prövningen av frågan om anslag till länsstyrelserna ta initiativ till en mera konsekvent politik på detta område. Näringsutskottet räknar med att detta blir en av utgångspunkterna för civilutskottets beredning av regeringens här aktuella förslag. De tre motionsyrkandena avstyrks med vad här har sagts.

